

УДК 330.322:342.1

DOI: 10.25140/2411-5215-2018-4(16)-188-197

*Олександра Сақун, Юрій Ніколаєнко***РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО РЕСУРСУ В КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНИХ СТРУКТУРНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ***Александра Сақун, Юрий Николаенко***РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОГО РЕСУРСА В КОНТЕКСТЕ ИННОВАЦИОННЫХ СТРУКТУРНЫХ ПРЕОБРАЗОВАНИЙ В ЭКОНОМИКЕ***Oleksandra Sakun, Yurii Nikolaenko***THE ROLE AND VALUE OF INVESTMENT RESOURCE IN THE CONTEXT OF INNOVATIVE STRUCTURAL TRANSFORMATIONS TO ECONOMY**

У статті доведена важливість формування інвестиційного ресурсу для структурної модернізації економіки шляхом стимулювання інноваційних перетворень. Проведено аналіз та узагальнення дефініційного визначення терміна «інвестиційний ресурс» та здійснена спроба запропонувати авторське визначення його як сукупності фінансових, матеріально-технічних, інтелектуальних та інформаційно-правових елементів, які має у своєму розпорядженні національна економіка і які використовуються для забезпечення інвестиційного розвитку країни. На основі дослідження загальних та специфічних ознак інвестиційного ресурсу, побудови його структури визначено особливу роль та місце інвестиційного ресурсу в інновації. Являючи собою складну динамічну систему, інвестиційний ресурс містить комплекс взаємодіючих елементів, науковий відбір і комбінація яких забезпечують появу нових і вдосконалення наявних елементів.

Ключові слова: інвестиційний ресурс; інвестиційний потенціал; інновація; інноватика; структурна трансформація економіки.

Рис.: 3. Табл.: 2. Бібл.: 12.

В статье доказана важность формирования инвестиционного ресурса для структурной модернизации экономики путем стимулирования инновационных преобразований. Проведены анализ и обобщение дефиниционного значения термина инвестиционный ресурс и совершена попытка предложить авторское определение его как совокупности финансовых, материально-технических, интеллектуальных и информационно-правовых элементов, которые имеет в своем распоряжении национальная экономика и которые используются для обеспечения инвестиционного развития страны. На основе исследования общих и специфических признаков инвестиционного ресурса, построения его структуры определена особая роль и место инвестиционного ресурса в инноватике. Являя собой сложную динамическую систему, инвестиционный ресурс содержит комплекс взаимодействующих элементов, научный отбор и комбинация которых обеспечивают появление новых и усовершенствование существующих элементов.

Ключевые слова: инвестиционный ресурс; инвестиционный потенциал; инновация; инноватика; структурная трансформация экономики.

Рис.: 3. Табл.: 2. Библ.: 12.

The importance of forming of investment resource for structural modernization of economy by stimulation of innovative transformations has been devoted in the article. An analysis and generalization of definition determination of term is conducted investment resource and realizable attempt to offer author determination of it as aggregates of financial, material and technical, intellectual and informatively legal elements which a national economy has in the order and which are used for providing of investment development of country. On the basis of research of general and specific signs of investment resource, construction of its structure, the special role and place of investment resource is certain in innovatic. Showing by itself the difficult dynamic system, an investment resource is contained by the complex of interactive elements, scientific selection and combination of which provide appearance of new and perfection of present elements.

Keywords: investment resource; investment potential; innovation; innovatik; structural transformation of economy.

Fig.: 3. Table: 2. References: 12.

JEL Classification: E22

Постановка проблеми. Головною відмінною рисою сучасних структурних трансформацій економіки є перехід до постіндустріального суспільства. Для цього періоду характерне освоєння й поширення шостого технологічного укладу, який у другій половині ХХ ст. радикально змінив не лише характер виробництва, але й структуру суспільства.

Важливою особливістю цього процесу є те, що він відбувається в умовах глобалізації, формування єдиного (але диференційованого) глобального науково-технологічного, соціально-економічного й екологічного простору при поступовому зміщенні центру уваги в прийнятті радикальних технологічних і економічних рішень із національного на глобальний, наддержавний рівень.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Світовий досвід свідчить, що в сучасних умовах стійкий довгостроковий розвиток економіки залежить здебільшого не від ресурсних можливостей, які, зрештою, є обмеженими, а від інноваційної активності суспільства та окремих його елементів. Завдяки інноваціям наука стала безпосередньою продуктивною силою, а знання у вигляді нематеріальних активів – основним капіталом економічного розвитку.

Наукові дослідження, розробки та інновації стають ключовими елементами принципово нової соціально-економічної системи – економіки, заснованої на знаннях (англ. knowledge-based economy). На зміну індустріальній приходить економіка знань. У цій економіці вирішальним ресурсом стає не фізичний, а інтелектуальний та людський капітал. Саме тому передові країни світу у своєму розвитку орієнтуються на нову якість основних ресурсів та їх спроможність до інновацій.

Реалізація такої інноваційної політики потребує вдосконалення технологічної, галузевої та структурної організації національної економіки, активізації всієї сукупності організаційно-економічних, фінансових та інфраструктурних чинників інноваційної діяльності.

За умови обмеженості державних фінансових ресурсів особливої актуальності набуває проблема пошуку додаткових джерел фінансування з метою активізації інноваційного розвитку економіки. Одним із найпоширеніших інструментів фінансування інноваційної діяльності є інвестування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання трактування інвестиційного ресурсу та його ролі в розвитку інноваційних процесів висвітлені в працях таких вітчизняних та закордонних учених, як І. А. Бланк [1], М. І. Бондар [2], Ю. Н. Воробйов, О. Н. Воробйова [3], А. П. Дука [4], О. О. Клокар [5], І. М. Кобушко [6], Т. В. Майорова [7], А. В. Череп [8], Й. Шумпетер [9] та інші.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Сутність категорії «інвестиційний ресурс» досі не має єдиного загальноприйнятого визначення. Загально відомим є визначення поняття «інвестиційні ресурси». Також поза увагою науковців залишаються структура та специфічні ознаки інвестиційного ресурсу як джерела стимулювання інноваційних змін в економіці.

Мета статті. Головною метою цієї статті є доведення важливої ролі інвестиційного ресурсу для інноваційних перетворень в економіці та її структурної модернізації.

Виклад основного матеріалу. Для вичерпного трактування сутності поняття «інвестиційний ресурс» доцільним є аналіз та узагальнення дефініційного визначення поняття інвестиційного ресурсу (табл. 1).

Таблиця 1

Узагальнення трактування та визначення поняття інвестиційного ресурсу

Автор	Сутність поняття
1	2
Бланк І. А.	«інвестиційні ресурси підприємства – це всі форми капіталу, що залучаються підприємством для здійснення вкладень в об'єкти реального та фінансового інвестування»
Бондар М. І.	«... до інвестиційних ресурсів слід відносити економічні ресурси, що перебувають у будь-якій формі (матеріальній, нематеріальній, фінансовій) на правах користування інвестора, можуть бути індивідуалізовані і оцінені і вкладені за потреби в той чи інший інвестиційний об'єкт для досягнення мети інвестування»
Воробйов Ю. Н., Воробйова О. Н.	«інвестиційні ресурси підприємства формують всю сукупність економічних ресурсів, які використовує підприємство у своїй діяльності для досягнення основної мети інвестування»
Дука А. П.	«... під інвестиційними ресурсами розуміють усі види грошових та інших активів підприємства, які можуть бути використані для здійснення інвестиційної діяльності»
Клокар О. О.	«... сукупність фінансових, матеріальних і нематеріальних ресурсів, які використовуються інвестором для вкладення в інвестиційні об'єкти з метою одержання прибутку»

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Закінчення табл. 1

1	2
Кобушко І. М.	«... фінансові (вкладення, кредити, бюджетні та позабюджетні кошти) та/або матеріальні і матеріально-речові (капітальне майно, ноу-хау, патенти, права, ліцензії, нерухомість та ін.) ресурси»
Майорова Т. В.	«Під інвестиційними ресурсами, ми вважаємо фінансові, матеріальні та нематеріальні ресурси, що залучаються для здійснення вкладень в об'єкти інвестування»
Череп А. В.	«... грошові засоби, виражені в грошовому еквіваленті інші інвестиції, в тому числі основні і нематеріальні активи, кредити, займи, права землекористування і т.п.»

Джерело: систематизовано авторами за даними [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8].

Як видно з табл. 1, більшість авторів трактує поняття інвестиційного ресурсу з позиції певної сукупності ресурсів, активів або засобів, що існують у розпорядженні підприємства. У контексті національної економіки цей термін майже не використовується, а тому доцільним є запропонувати авторське тлумачення інвестиційного ресурсу як сукупності фінансових, матеріально-технічних, інтелектуальних та інформаційно-правових елементів, які має у своєму розпорядженні національна економіка і які використовуються для забезпечення інвестиційного розвитку країни. Являючи собою складну динамічну систему, інвестиційний ресурс містить комплекс взаємодіючих елементів, науковий відбір і комбінація яких забезпечують появу нових і вдосконалення наявних елементів. Це стало основою виокремлення у структурі інвестиційного ресурсу внутрішньої, ресурсної, та результативної складових (рис. 1). Запропонована дефініція дасть змогу повніше й чіткіше охоплювати сутність і умови реалізації інвестиційного розвитку в контексті структурної модернізації економіки країни.

Рис. 1. Структура інвестиційного ресурсу

Джерело: розроблено авторами.

Зазначена структура дає вичерпний опис не лише з погляду побудови та складу елементів, а й функціонального призначення та особливих ознак інвестиційного ресурсу. Визначення ключових елементів та характеру їх взаємодії надає можливість ідентифікації якісних характеристик інвестиційного ресурсу за допомогою виокремлення таких класифікаційних ознак, як сфера походження фінансових ресурсів, ступінь реалізації, ступінь прогнозованості, ступінь керованості, ступінь впливу вплив на структурні зрушення в економіці, локалізація структурних змін, тривалість дії, характер і обсяг очікуваних прибутків.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Це дало змогу виокремити загальні та специфічні ознаки інвестиційного ресурсу, зокрема визначено дві авторські специфічні ознаки інвестиційного ресурсу: структурозмінність та модернізаційно-утворюючий характер.

Структурозмінність характеризує інвестиційний ресурс як джерело стимулювання і здійснення прогресивних структурних змін, які стосуються найважливіших макроекономічних пропорцій.

Оскільки інвестиційний ресурс виступає матеріальною основою сприяння модернізаційних та структурних зрушень в економіці, то логічним є твердження про модернізаційноутворюючий характер (табл. 2).

Таблиця 2

Загальні та специфічні ознаки інвестиційного ресурсу

Ознака	Сутність
Загальні ознаки інвестиційного ресурсу	
Цільовий характер	завжди має чітке обґрунтоване цільове спрямування та призначення;
Строковість	період використання інвестиційного ресурсу обмежений часовими рамками
Матеріальна складова	може мати матеріальну або інтелектуальну форму (торгова марка, ноу-хау, винаходи, розробки, інвестиційні проекти та ін.)
Обмежений кількісний характер	як і будь-який інший ресурс, є вичерпним, тобто є обмеженим у кількості
Вартісне вираження	є цінністю, вартість яких може бути виражена в грошовому еквіваленті
Наявність ризику	наявність ризику вкладення капіталу, оскільки досягнення кінцевих результатів інвестування має ймовірнісний характер
Підвищення конкурентоспроможності економіки	забезпечує економічне зростання та якісне оновлення основних фондів на принципово новій, конкурентоспроможній основі як на рівні окремого підприємства, так і національної економіки загалом
Специфічні ознаки інвестиційного ресурсу	
Спрямованість на відтворення	об'єктами інвестиційних вкладень є об'єкти господарської діяльності або інших сфер суспільного життя, а основною метою такого залучення інвестицій є покращення роботи цього суб'єкта господарювання
Здатність утворювати додаткову вартість	потенційна здатність приносити прибуток як власнику інвестицій, так і власнику об'єкта інвестування
Трансформаційна здатність	здатність трансформуватись у різні види активів і економічні, соціальні та екологічні ефекти
Ресурсоутворююча здатність	формування у вигляді різних ресурсів, за рахунок різних джерел, які також мають відмінності в попиті, пропозиціях та ціні
Сприяння інноваційному розвитку	реалізуються досягнення науково-технічного прогресу й підвищення на цій основі ефективності виробництва і на мікрорівні, і на макрорівні
Взаємозв'язок з результатами економічної та господарської діяльності	взаємозв'язок із активами, прибутком і соціальними, екологічними та іншими позитивними результатами економічної та господарської діяльності
Потенційна здатність забезпечувати економічне зростання та розвиток	здатність забезпечувати економічне зростання та розвиток національної економіки навіть за умов кризи за рахунок трансформаційної здатності та утворення додаткової вартості
Специфічні ознаки інвестиційного ресурсу, визначені автором	
Структурозмінність	є джерелом стимулювання і здійснення прогресивних структурних змін, які торкаються найважливіших макроекономічних пропорцій
Модернізаційноутворюючий характер	виступає матеріальною основою сприяння модернізаційних та структурних зрушень в економіці

Джерело: складено авторами.

Спираючись на визначення специфічних ознак, логічним вважати твердження про відповідну роль інвестиційного ресурсу для структурної модернізації економіки. Під структурною модернізацією економіки розуміємо структурне вдосконалення національної економіки з метою нарощування обсягів суспільного виробництва, підвищення національної конкурентоспроможності. Саме це визначає роль і місце інвестиційного ресурсу в управлінні інноваційним розвитком економіки в контексті інноватики.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Термін «інновація» походить від латинського слова *innovatio*, що означає «відновлення, оновлення, новація». Вперше він з'явився в наукових дослідженнях культурологів у ХІХ ст. і означав буквально введення деяких елементів однієї культури до іншої, а також копіювання досвіду, традицій. Для характеристики ж явищ, пов'язаних з появою та впровадженням чогось нового та відповідними змінами виробничо-технічного характеру в той час користувалися термінами «нововведення» та «технічний прогрес». Важливі думки та висновки стосовно їхньої ролі в економічному розвитку суспільства ще раніше висловлювалися вченими різних наукових шкіл – фізіократами, представниками класичної політичної економії, марксизму, які обґрунтували вплив технічного прогресу на продуктивність праці, ресурсозбереження, розширене відтворення, структуру капіталу, рівень безробіття тощо.

В економічну теорію термін «інновація» ввів відомий австрійський економіст Йозеф Шумпетер, який у 1911 році в роботі «Теорія економічного розвитку» охарактеризував дві сторони господарського життя: рутинний кругообіг і нові комбінації. Рутинний кругообіг пов'язаний із постійним повторенням та поновленням виробництва у старих формах. Нові комбінації, у розумінні Й. Шумпетера, означають розвиток – для виробництва чогось нового необхідно принципово нове поєднання ресурсів та підприємницького таланту, що, зрештою, і створює інновацію [9].

Й. Шумпетер трактує інновацію як нову науково-організаційну комбінацію виробничих факторів, мотивовану підприємницьким духом. Найважливішими, на його думку, є впровадження нового продукту й нових методів виробництва, масова поява яких свідчить про початок фази піднесення економіки, її виходу з кризи та депресії. Учений доводить, що інноваційну діяльність треба розглядати тільки за умов циклічності й динамічної конкуренції старих товарів і технологій з новими, які приходять їм на зміну, і визнає оновлення, що постійно повторюється, стимулом прогресу, дорогою від застарілого до сучасного [9].

Проблема інновацій та всіх дотичних до цього поняття категорій стала однією з найактуальніших у сучасній науковій економічній літературі. Адже давно стало зрозуміло, що досягнення високих рівнів соціально-економічного суспільного розвитку можливе лише на основі інновацій – кардинально нових підходів до організації та управління виробництвом.

Ідеальною моделлю ефективного розвитку національної економіки є безперервне зростання виробництва благ та послуг, яке дозволяло б у максимально можливих межах задовольняти усезростаючі потреби членів суспільства. А це, у свою чергу, передбачає необхідність забезпечення стійких темпів економічного зростання за умов повного використання обмежених виробничих ресурсів суспільства, насамперед трудових, стабільності цін та стійкого становища національної економіки на світовому ринку. Саме в цьому контексті набуває ключового значення роль інвестиційного ресурсу в інновації (рис. 2).

Вплив на інноваційний розвиток економіки відбувається за рахунок ефекту синергії і, як наслідок, системно-синергетичної взаємодії. Синергетика – це, по суті, нова концепція, заснована на властивості самоорганізації нелінійних динамічних систем різної природи. Синергетичні системи будь-якої природи володіють наступними двома фундаментальними властивостями: 1) обов'язково обмінюються із зовнішнім середовищем інформацією, енергією та речовиною і 2) між елементами (компонентами) системи обов'язково узгоджена взаємодія, тобто є когерентність (узгодженість) поведінки між елементами системи [10].

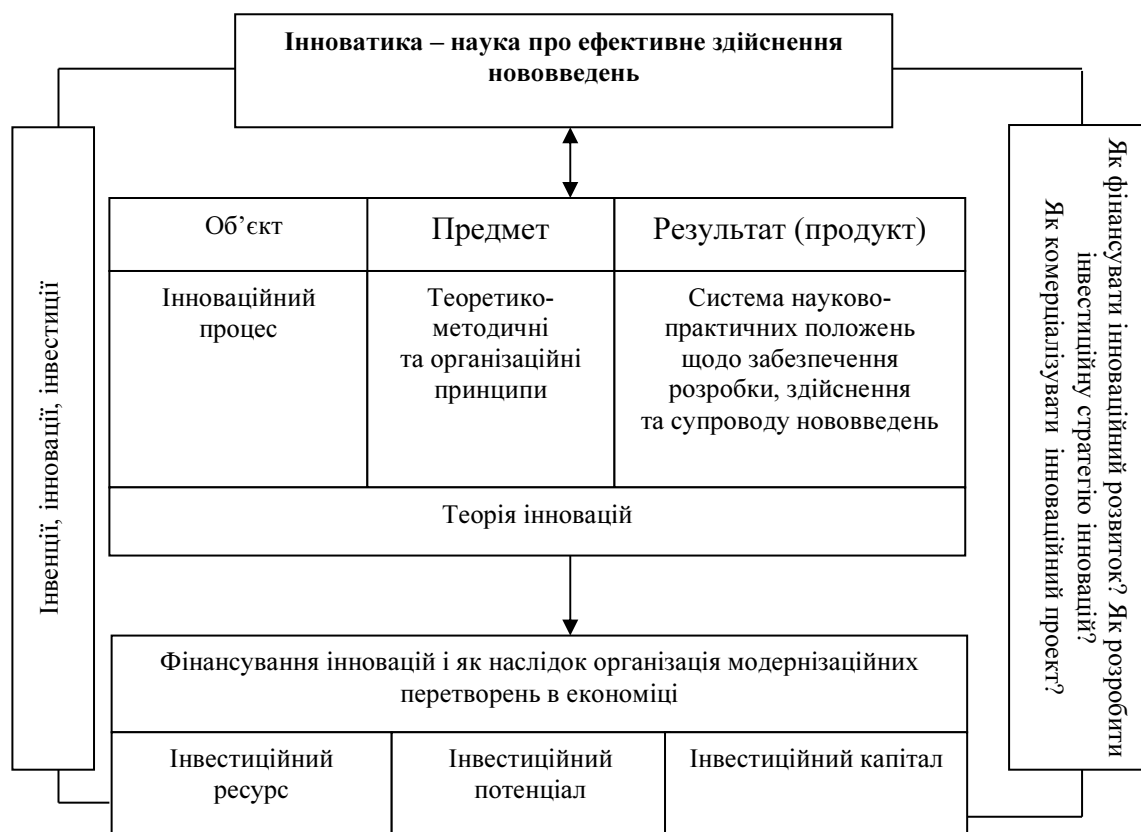

Рис. 2. Місце інвестиційного ресурсу в інновації

Джерело: складено авторами.

Під інноватикою треба розуміти междисплінарний науковий напрям, що займається розвитком наукових основ інноваційно-інвестиційної методології щодо систем різного типу, плануванням та організацією побудови проектів і забезпечує інтеграцію знань, що формують інноваційну діяльність керованих систем з метою підвищення їх соціально-економічної ефективності. Інноватика та інноваційно-інвестиційна діяльність керованих об'єктів орієнтовані на кінцевий результат, ринок і споживача. Відповідно до цього необхідно приділяти увагу методам та інструментам розробки та обґрунтування векторних критеріїв оптимальних інноваційних організаційно-технологічних систем, що функціонують в умовах конкуренції, суперечностей і невизначеності ринкової сфери.

Інвестиційний потенціал є максимально можливою здатністю залучати у виробництво й ефективно використовувати інвестиційні ресурси для здійснення реальних і фінансових інвестицій, які матеріалізуються в новостворюваних факторах суспільного виробництва та суспільній інфраструктурі. Формування інвестиційного потенціалу потребує перегляду підходів до управління та прийняття управлінських рішень. Основою прийняття рішень повинні стати всебічний аналіз конкретної економічної ситуації та орієнтація на перспективу, тобто прогнозування та розробка певної інвестиційної стратегії як складової інвестиційної політики.

Інвестиційний капітал має декілька дефініцій: по-перше, інвестиційний капітал – це створений грошовий капітал, який є в розпорядженні суб'єктів ринку і який у процесі інвестування набуває форми позичкового капіталу; друге визначення інвестиційного капіталу розкриває його як грошовий вираз вартості цінних паперів, які дають право власності на реальний капітал; третє визначення трактує інвестиційний капітал як кошти, вкладені на тривалий строк у виробництво товарів, робіт або послуг для одержання прибутку [11].

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Капітал має три важливі властивості: він мобільний, вразливий і плинний, а тому ви-
нятково розбірливий і селективний. Він направляє туди, де уряди стабільні, інвести-
ційний клімат сприятливий і є певні можливості одержати прибуток. Через мобільність і
вразливість капітал мігрує між регіонами і країнами залежно від змін у податковій, валю-
тній, торговій політиці та інших елементів середовища його перебування. Капітал плин-
ний у світовому масштабі й не може бути примножений за рішенням того чи іншого уря-
ду. Він скрізь має високий попит. Достатня пропозиція капіталу – запорука ефективного
інноваційного розвитку національної економіки й важливе завдання для країни [12].

Система управління інноваційним розвитком економіки передбачає такі складові:

- методи та інструменти стратегічного аналізу в частині визначених тенденцій
інноваційного розвитку під впливом інвестиційного ресурсу;
- інвестиційний механізм реалізації інноваційної політики на шляху модернізації
економіки;
- підходи до оцінки синергетичного ефекту впливу інвестиційного ресурсу на інно-
ваційний розвиток економіки;
- взаємодія інвестиційного ресурсу та інститутів управління інвестиційного розвитку.

Важливу роль у системі управління інноваційним розвитком відіграє встановлення
взаємоузгодженої дії інститутів державного управління та інвестиційного ресурсу.
Найбільший ефект такої взаємодії буде досягнутий за умови створення інвестиційної
платформи реалізації нових інноваційних технологій для модернізації національної
економіки. Функціонування інвестиційної платформи має реалізуватись через окремі
підсистеми (рис. 3).

Підсистема інституційного середовища передбачає сукупність основоположних по-
літичних, соціальних, юридичних і економічних правил, що визначають межі поведінки
суб'єктів інвестиційного процесу та утворюють базис та умови для інноваційного роз-
витку національної економіки.

Організаційно-правову сферу інвестиційної платформи інноваційного розвитку еко-
номіки можна охарактеризувати як систему методів і правил правового характеру та
заснованих на них механізмах та процесах інноваційно-інвестиційного характеру в
контексті розвитку національної економіки.

Соціальна сфера інвестиційної платформи несе в собі комплекс соціально-
економічних завдань, пов'язаних із досягненням стабільності функціонування, еконо-
мічного зростання, високого рівня конкурентоспроможності об'єктів соціальної сфери
як важливої умови інноваційного розвитку економіки.

Фінансове середовище являє собою набір фінансових інститутів банківської та па-
рабанківської систем, а також механізм їх взаємодії в процесі перерозподілу тимчасово
вільних грошових коштів у вигляді інвестиційного капіталу.

Господарське середовище містить систему взаємодії суб'єктів господарювання, що
є учасниками інвестиційного процесу, спрямованого на інноваційний розвиток націо-
нальної економіки.

Отже, спираючись на системно-синергетичний підхід, інвестиційну платформу мо-
жна визначити як динамічну систему, що розвивається в часовому просторі.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

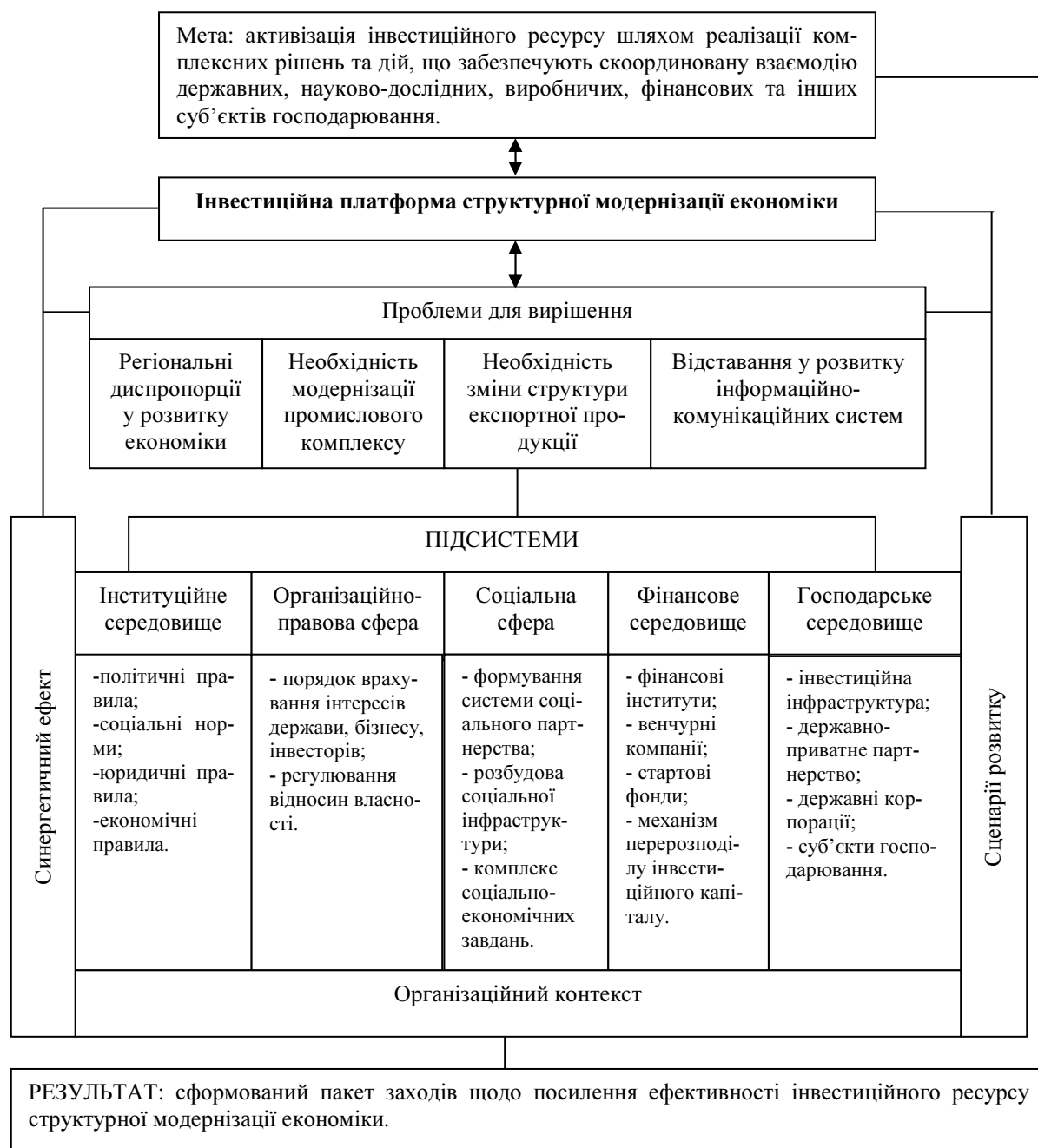

Рис. 3. Модель інвестиційної платформи реалізації інвестиційного ресурсу структурної модернізації економіки

Джерело: розроблено авторами.

Висновки і пропозиції. Україна постає перед об'єктивною необхідністю активізації створення конкурентоздатних господарських систем, модернізації та реконструкції діючих господарських структур, забезпечення диверсифікації капіталу підприємств у напрямі інноваційно орієнтованих структурних перетворень. Ефективним джерелом матеріального забезпечення та стимулом таких перетворень може стати інвестиційний ресурс.

Аналіз зазначених трактувань дає можливість зробити висновок про те, що зміст поняття «інвестиційний ресурс» можна розкрити як сукупність фінансових, матеріально-технічних, інтелектуальних та інформаційно-правових елементів, які має в своєму розпорядженні національна економіка і які використовуються для забезпечення інвестиційного розвитку країни.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Для отримання належного ефекту в частині інноваційних перетворень доцільно створити інвестиційну платформу реалізації інвестиційного ресурсу структурної модернізації економіки, що являє собою сукупність елементів, яка здатна забезпечити самоорганізацію системи управління інноваційним розвитком економіки і за допомогою синергетичного ефекту забезпечує злагоджену роботу системи управління та модернізації економіки.

Список використаних джерел

1. Бланк І. А. Інвестиційний менеджмент: начальний курс. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Ельга, Ника-Центр, 2006. 552 с.
2. Бондар М. І. Інвестиції та джерела фінансування інвестиційних ресурсів в обліку. *Фінанси, облік і аудит*. 2010. № 15. С. 220–227.
3. Воробйов Ю. Н. Інвестування: навч. посіб. для вузів. Сімферополь: Таврія, 2004. 340 с.
4. Дука А. П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: навч. посіб. К. : Каравела, 2007. 424 с.
5. Клокар О. О. Формування інвестиційних ресурсів агропромислового виробництва. *Економіка АПК*. 2012. № 10. С. 90–95.
6. Кобушко І.М. Стратегія розвитку інвестиційного ринку: теоретичні засади та вітчизняні реалії: монографія. Суми: Сумський державний університет, 2012. 517 с.
7. Майорова Т. В. Формування інвестиційних ресурсів в Україні. *Фінанси, облік і аудит*. 2010. №15. С. 122–132.
8. Череп А. В. Инвестознавство: підручник. Київ: Кондор, 2006. 398 с.
9. Шумпетер Й. Теория экономического развития, исследования предпринимательской прибыли, капитала и цикла конъюнктуры. Москва: Прогресс, 1982. 455 с.
10. Прангишвили И. В. Системный подход и общесистемные закономерности. Серия «Системы и проблемы управления». Москва: СИНТЕГ, 2000. 528 с.
11. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 № 1560-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
12. Страховий та інвестиційний менеджмент: підручник / під керівн. і наук. ред. В. Г. Федоренка, В. Б. Захожая та ін. Київ: МАУП, 2002. 344 с.

References

1. Blank, I. A. (2006). *Investytsiynyi menedzhment: navchalnyi kurs [Investment management: initial course]*. (2nd ed.). Kyiv: Elha, Nyka-Tsentr [in Ukrainian].
2. Bondar, M. I. (2010). Investytsii ta dzherela finansuvannia investytsiinykh resursiv v obliku [Investments and sourcings investment resources are in an account]. *Finansy, oblik i audyt – Finances, account and audit*, 15, 220–227 [in Ukrainian].
3. Vorobiov, Yu. N. (2004). *Investuvannia: navch. pos. dlia vuziv [Investing: train aid for the institutes]*. Simferopol: Tavriia [in Ukrainian].
4. Duka, A. P. (2007). *Teoriia ta praktyka investytsiinoi diialnosti. Investuvannia: navch. posib [Theory and practice of investment activity. Investing: train aid]*. Kyiv: Karavela [in Ukrainian].
5. Klokar, O. O. (2012). Formuvannia investytsiinykh resursiv ahropromyslovoho vyrobnytstva [Forming of investment resources of agroindustrial production]. *Ekonomika APK – Economy of agroindustrial complex*, 10, 90–95 [in Ukrainian].
6. Kobushko, I. M. (2012). *Stratehiia rozvytku investytsiinoho rynku: teoretychni zasady ta vitchyzniani realii: monohrafiia [Strategy of investment market development: theoretical principles and domestic realities: monograph]*. Sumy: Sumskyi derzhavnyi universytet [in Ukrainian].
7. Maiorova, T. V. (2010). Formuvannia investytsiinykh resursiv v Ukraini [Forming of investment resources is in Ukraine]. *Finansy, oblik i audyt – Finances, account and audit*, 15, 122–132 [in Ukrainian].
8. Cherep, A. V. (2012). *Investoznavstvo [Investment]*. Kyiv: Kondor [in Ukrainian].
9. Shumpeter, J. (1982). *Teoriia ekonomicheskogo razvitiia, issledovaniia predprinimatelskoi pribyli, kapitala i tsikla koniunktury [Theory of economic development, researches of enterprise income, capital and cycle of the state of affairs]*. Moscow: Progress [in Russian].

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

10. Prangishvili, I. V. (2000). *Sistemnyi podkhod i obshhesistemnye zakonomernosti. Seriya «Sistemy i problemy upravleniia» [Approach of the systems and general system conformities to law. Series of «System and management problem»]*. Moscow: SINTEG [in Russian].

11. Pro investytsiinu diialnist [About investment activity]. № 1560-XII (September 18, 1991). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.

12. Fedorenko, V. H., Zakhzhai, V. B. (Eds.), Chuvaridynskiy, O. H., Tuhai, A. M., Stepanov, D. V., Holovach, N. A. (2002). *Strakhovyi ta investytsiyni menedzhment [Insurance and investment management]*. Kyiv: MAUP [in Ukrainian].

Сакун Олександра Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту, Чернігівський національний технологічний університет (вул. Шевченка, 95, м. Чернігів, 14035, Україна).

Сакун Олександра Сергеевна – кандидат экономических наук, доцент кафедры бухгалтерского учета, налогообложения и аудита, Черниговский национальный технологический университет (ул. Шевченко, 95, г. Чернигов, 14035, Украина).

Sakun Oleksandra – PhD in Economy, Associate Professor of Department of Accounting, Taxation and Audit, Chernihiv National University of Technology (95 Shevchenka Str., 14035 Chernihiv, Ukraine).

E-mail: sakunalexandra@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-9947-0210>

Researcher ID: Q-4028-2016

Ніколаєнко Юрій Володимирович – доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Чернігівський національний технологічний університет (вул. Шевченка, 95, м. Чернігів, 14035, Україна).

Николаенко Юрий Владимирович – доктор экономических наук, профессор, профессор кафедры финансов, банковского дела и страхования, Черниговский национальный технологический университет (ул. Шевченко, 95, г. Чернигов, 14035, Украина).

Nikolaenko Yurii – Doctor of economy, Professor of Department of Finance, Banking and Insurance, Chernihiv National University of Technology (95 Shevchenka Str., 14035 Chernihiv, Ukraine).